

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Argumenta contendentia dari in Deo subsistentiam absolutam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUARTA.

Argumenta contententia dari in Deo substantiam absolutam.

III. Res hac multum habet de modo loquendi.

IV. Implicat in divinis substantia absoluta.

V. Docent Patres non esse in Deo substantiam absolutam.

Substantia apud Patres id est est, quod Personalitas.

VI. Quomodo singula ex Personalitatis divinis sunt ultimi terminus natura.

Res hac declaratur ex eplo puncti terminativi.

VII. Differentia inter absolutam & relativam in ratione substantia.

coroll. 11. dub. 1. Tannerus 1. p. Disp. 4. q. 1. dub. 6. num. 8. Becanus hic, cap. 3. quaest. 9. Zuinega disp. 5. dub. 10. Arrubal disp. 109. Ariaga 1. p. disp. 51. sect. 2. eandem sententiam defendit Vasquez hic, disp. 125. & in 3. p. disp. 26. cap. 6. P. Vekenus hic, Disp. 34. cap. 3. & alii.

Quaestio haec, magnam partem, est de modo loquendi, pendetque ab illa difficultate, in quo scilicet situs sit conceptus formalis substantiae, quem cum varii varium assignent, varie etiam in praesentis resolutione quaestiones discurrent, dum ad sua quisque conformiter principia procedit.

Nos ergo, cum Disp. 8. Met. sect. 5. num. 4. aliis omnibus opinandi modis rejectis, dixerimus conceptum formalem substantiae in eo consistere, ut sit ultimus terminus & complementum naturae, clarum est in nostra sententia dari in divinis substantiam absolutam non posse; esse enim nequit ultimus terminus, cum secundum omnes, natura divina, imò haec ipsa substantia terminetur tribus illis substantiis relativis.

Haec etiam videtur communis Sanctorum Patrum sententia: licet enim ex iis nonnulli ante declaratam ab Ecclesia hujus vocis substantia significationem, ut sect. precedente vidimus de S. Hieronymo & S. Augustino, unam in Deo substantiam statuerint, per substantiam intelligentes existentiam substantialem absolutam: postquam tamen vis hujus vocis, & receptus ejus in Ecclesia usus innovit, nempe ut substantia idem sit quod hypostasis, seu personalitas, Patres posterioribus saeculis, tres semper in Deo ponunt substantias, unam negant. Sic in Epistola illa Sophronii Patriarchae, sect. precedente, num. 3. citata habetur, Impium est, tam singularitas secundum substantiam, quam ternalitas in natura. S. etiam Damascenus libro 3. de fide Orthod. cap. 6. Essentia, inquit, non subsistit, sed in Personis consideratur. Videatur Vasquez hic, Disp. 125. cap. 4. ubi plura in hanc rem affert, atque num. 15. nulum ex Sanctis Patribus, vel Graecis vel Latinis post litem de significatione vocis substantiae compositam, in Deo absolutam aliquam substantiam admisisse.

Dices, ex nostra sententia de conceptu formali substantiae sequi, nullam ex tribus Personalitatibus divinis esse substantiam, nulla enim est ultimus terminus naturae divinae, cum haec vox ultimus omnem alium terminum in eodem genere excludat. Respondetur, hanc vocem ultimus solum excludere terminum ulteriorem in eo genere, non verò aequalem. Sicut in sententia communi admittente in lineam punctum terminativum, quod est ultimum in illa linea: nullus tamen negat posse divinitus plura hujusmodi puncta inter se poni penetrata, nec per hoc unum tolleretur ab alio rationem puncti terminativi, seu ultimi in illa linea: tolleretur autem, si non intimè cum eo penetratum, sed in puncto spatii ulteriori collocaretur.

Idem ergo est in praesenti, de ultimo termino naturae, seu substantiae; quando enim plures immediate terminant naturam, & hoc modo concomitantur se habent, ut contingit in tribus Personalitatibus divinis, nulla ab alia tollit rationem ultimi termini, & substantiae: tolleretur autem si una aliam terminaret, id enim quod ulterius terminatur, definit esse ultimum; sicque substantia illa absoluta; cum, ut fatentur etiam adversarii, terminetur tribus substantiis relativis, ipso facto amittit rationem, & conceptum substantiae. Videatur Disp. 8. Metaph. ubi haec fusius declaravi.

Obijcitur primò auctoritas Patrum, S. Augustini praecipue & S. Hieronymi, qui in Deo statuere videntur substantiam absolutam. Confirmatur, nam Agatho Papa in Epistola quae habetur in sexta Synodo, act. 4. ait, Non trinum nominum substantiam, sed trium substantiarum unam substantiam. Ad argumentum respondetur, circa auctoritatem Patrum satis dictum esse sect. precedente num. quinto. Ad id quod affertur ex Agathone dico aliam lectionem habere, unam substantiam, & ita sine dubio est locus ille legendus, nec enim verisimile est voluisse Pontificem in tam brevi periodo vocem substantiam aequivoce usurpasse, & in sensu toto caelo diverso.

Obijcitur secundò: Relationes divinae sunt veluti proprietates, ac proinde supponunt essentiam completam, ergo substantiam. Respondetur Relationes supponere quidem Essentiam completam in ratione Essentiae, non tamen substantiam, sic enim daretur processus in infinitum, cum substantia illa absoluta non minus sit proprietas, quam Relationes (si quis eas vocare velit proprietates, cum sint, ut diximus complementum substantiale) ergo ad substantiam illam absolutam dari debet alia substantia, & sic in infinitum.

Obijcitur tertio: Relationes haec, ut supra diximus, Disp. 50. sect. 6. sunt actiones, ergo supponunt naturam, à qua procedunt, substantiam, actiones quippe sunt suppositorum. Sed contra; nec enim qui statuunt in Deo substantiam absolutam, eam aiunt constituere suppositum, sic enim quatuor in Deo essent supposita, tria relativa, & unum absolutum, quod dici nullo modo potest.

Ad argumentum itaque respondeo, dictum illud actiones sunt suppositorum, ad summum intelligendum esse de operationibus ad extra, idque non ex necessitate: existimo enim si Deus animam aut Angelum conservaret sine substantia, posse nihilominus & hunc & illam exercere operationes suas, non internas tantum, actus scilicet intellectus & voluntatis, sed etiam externas, motum nimirum in corporibus vicinis efficere &c. non minus quam calor conservatus sine subjecto producere naturaliter potest calorem in ligno aut ferro sibi applicatis. Actiones ergo ad extra ideo semper proveniunt à re subsistente, quia res quavis naturali quadam inclinatione ac pondere propendit ad se prius perficiendum, quam ad agendum ad extra. In perfectionibus verò internis existimo substantiam non semper primò naturam, vel ratione produci. Unde in probabili sententia intellectum & voluntatem distinguente realiter ab animam vel Angelo, existimo eodem priori naturam & signo rationis has potentias ab illis per emanationem producendas, quo ab iisdem produciuntur substantia.

Obijcitur quartò: Essentia divina secundum se considerata, & ut praecisa à personalitatibus, est incommunicabilis alteri realiter distincto: ergo ut praecisa ab illis habet substantiam, cum hic sit effectus substantiae. Contra primò: Essentia divina, etiam ut praecisa ab illa substantia absoluta, habet non posse communicari alteri realiter

I. Respondetur ad auctoritatem Patrum.

Respondetur ad dictam quaedam Agathoni Papa.

II. Relationes supponunt Essentiam completam in ratione Essentiae substantiae.

III. Quod Relationes divinae non sunt actiones, nec operationes, quae sunt substantiae absolute.

IV. Actiones sunt suppositorum, intelligitur de operationibus ad extra.

Substantia conservata sine substantia est substantia per se.

Cur actiones ad extra sequuntur semper ad substantiam.

V. Essentia divina per se est incommunicabilis alteri, realiter distincta.

realiter distincto: ergo vel hoc habet ab aliâ subsistentiâ, sicque dabitur processus in infinitum, vel à se, atque ita ad hunc effectum non est opus ullâ subsistentiâ. Imo Disp. 8. Metaph. sect. 4. & 5, ostendi hunc non esse effectum formalem, seu conceptum subsistentiæ; sed esse ultimum terminum, & complementum naturæ.

VI. *Subsistentia dare debet incommunicabilitatem, dat illam non solum respectu suppositi realiter, sed etiam virtualiter distincti, seu non per unionem tantum, sed etiam per identitatem; hunc tamen effectum, certum est subsistentiam illam absolutam non habere, cum illa non obstante, natura communicetur per identitatem tribus subsistentiis personalibus; imò hæc ipsa subsistentia absoluta iis communicaretur, ut ostensum est sect. precedente, num. quarto.*

VII. *Deitas præcisè Relationibus est Deus, in Concilio siquidem Rhenensi dicitur, non posse aliquo sensu Catholico negari, quin Divinitas sit Deus, & Deus divinitas, ergo datur subsistentia absoluta, Deus enim significat aliquid subsistens. Respondetur dictum illud Concilii nihil facere pro subsistentiâ absolutâ, de qua illic non omnino loquuntur Patres, sed solum de distinctione reali inter Essentiam & Relationem, seu subsistentiam Relativam, quas Gilbertus Porretanus distingui dicebat realiter, quod, & nihil aliud ibidem negant Patres, ut latius dictum est supra, Disp. 53. sect. primâ.*

VIII. *Ad argumentum itaque dico, in nullo sensu catholico negari posse, quin Deitas sit Deus realiter, de qua solâ identitate, ut dixi, loquuntur Concilii illius Patres; quid autem sit Deitas, præcisè in se concepta, & sine Relationibus, nihil definiunt: distinguo itaque propositionem illam, numero præcedente positam: Deitas præcisè Relationibus est Deus realiter, & identicè, concedo antecedens, hoc enim nihil aliud est, quam dicere eam à parte rei cum Relationibus esse identificatam: Deitas præcisè Relationibus est Deus formaliter, & in mente, nego antecedens.*

IX. *Tandem circa significationem hujus vocis Deus, in qua vim maximam ponunt contrariæ sententiæ auctores, dico vocem Deus in recto importare naturam divinam, in obliquo autem unam aliquam ex tribus personalitatibus. Hinc fit, ut quantumcunque in mente varietur Personalitas, semper tamen sit idem Deus, imò unus & idem est Deus cum unâ, & cum omnibus tribus personalitatibus acceptus: rectum quippe, nempe*

Deitas, est semper idem; concreta verò, ut in Logica dici solet, ad unius recti variationem multiplicantur: sicut autem Persona in recto dicit Personalitatem, & propterea sunt tres Personæ, ita Deus in recto dicit Deitatem, sicque quantumvis multiplicentur Personæ, est tantum unus Deus, ut bene Suarez hic lib. 4. de Trin. cap. 7. & Molina 1. p. q. 28. art. 2. disp. 2. videtur quo mens S. Thomæ hic, q. 39. art. 1. corp. & art. 3. ad quartum: de quo fusè infra, Disp. 60. sect. 1.

X. *Objicitur sextò: Essentia divina sumpta absolute, est substantia completa, independens &c. ergo sic accepta subsistit. Respondetur sicut supra, num. 2. esse substantiam completam in esse Essentiæ, independentem &c. hoc tamen non habet à subsistentia, cum hic, ut diximus, non sit conceptus subsistentiæ, sed hæc omnia habet præcisè ex eo quòd sit existentia substantialis, actus purus &c. ad ista ergo nil opus subsistentiæ.*

XI. *Objicitur septimò: Subsistere est perfectio simpliciter simplex, ergo est quid absolutum. Negatur tamen consequentia, quamvis etenim habere aliquam subsistentiam, sicut etiam habere aliquam personalitatem sit perfectio simpliciter simplex, non tamen hinc sequitur debere subsistentiam illam esse absolutam. Etsi ergo, ut supra dixi, Disp. 55. sect. 1. num. 7. & 8. nulla ex Personalitatibus divinis in particulari sit perfectio simpliciter simplex, habere tamen aliquam est, cum in quolibet melius sit esse subsistentiam, quam non esse. Sicut si esset materia, quæ tantum foret capax octo vel decem formarum materialium, ejusdem planè perfectionis, ignis, aquæ, aëris, terræ, & similibus, quamvis non sit illi melius esse sub hac in particulari formâ, quam sub illâ, melius tamen ei est esse sub aliquâ ex illis, quam sub nullâ.*

XII. *Objicitur octavò S. Thomas. Respondetur, in distinctionibus quidem insinuare ipsum interdum hujusmodi subsistentiam absolutam, in partibus tamen mutavit sententiam: sic enim 1. p. q. 29. art. 2. ait subsistentiam & suppositum, idem significare: & 3. p. q. 3. art. 3. Quod, inquit, est subsistens in divină naturâ, consequens est, ut sit persona: cum ergo subsistentiam sumat pro supposito, seu personalitate, quando voce tenus nunquam concedere videtur subsistentiam absolutam, per subsistentiam, ut rectè notat Tannerus hic, Disp. 4. q. 1. dub. 6. intelligit solummodo existentiam substantialem.*

Quid Deitas, quid Persona dicitur in recto.

Essentia divina est perfectio completa, non tamen subsistens.

Quomodo subsistere sit perfectio simpliciter simplex.

Res hac declaratur exemplo.

S. Thomas non agnoscit in Deo subsistentiam absolutam.

